

ЖИТТЯ ВИДАТНИХ ЗЕМЛЯКІВ ДОКУМЕНТАЛЬНИМ РЯДКОМ АРХІВАРІУСА

Державний архів області започаткував добру традицію інформувати громадськість про нові надходження документів видатних земляків. Ми раді поділитися з читачами цікавинками з цього разу.

Наш Херсонський край славиться багатьма мистецькими талантами, з поміж них визначне місце займає поет Микола Іванович Братан. Державний архів області не міг втратити можливість, щоб не збагатитися документами заслуженого діяча мистецтва України, тому протягом багатьох років ми співпрацювали з цією непересічною особою. Сьогодні бажаючи мають можливість познайомитися з документами, які відображають його духовний і творчий шлях. У 2014 році нові документи передала на державне зберігання дружина письменника Раїса Василівна. Серед них - вірші, статті, дарчі надписи, зошити та нотатники, фотографії. Особливу увагу привертають твори з авторською правкою, адже в архіві у дослідників і прихильників творчості письменника є можливість не тільки ознайомитися з його роботами, а й відчувати творчий процес, побачити, які корективи вносив автор власноруч в ті чи інші роботи. Серед них роман з авторською правкою «Далі буде», розповідь «Своїми ділами», збірки віршів «Поступ», «У дорозі до вас», «Вибрана лірика», «Степові люди», «Не цілована і юна».

Крім творчих, у фонді зберігаються особисті документи - такі як дарчі надписи М.І. Братана на титульних аркушах книг від В. Фольварочного, Г. Петрука - Попика, Л. Григор'євої, є приватна письмівка з нагоди 50-ти та 75-річного ювілею, почесні грамоти, диплом, записні книжки Миколи Івановича. Фонд поповнився документами громадської діяльності письменника: текстами виступів М.І. Братана на з'їзді Спілки письменників України, планами проведення літературних заходів, а також рецензіями на його творчі праці. Є також і про М.І. Братана: О.Греся «Презентація "13"», О. Піговева «Бібліотека імені Братана», В. Калини «Автографи Миколи Братана зібрали з усіх усюд».

Цікавим для користувачів можуть виявитись зображувальні документи, а саме - світлини поета, його фотографії від молодих років до сьогодення.

Мабуть, немає в нашому місті людини, яка б не знала меморіальний комплекс на могилі Невідомого солдата та новостворений пам'ятник воїнам-інтернаціоналістам у парку Слави, відновлений пам'ятник князю Г.Потьомкіну та пам'ятний знак Героям Сталінграда на вулиці Суворова. Але, напевне, не всі знають, кому саме наше місто завдячує появою цих споруд. Це В'ячеслав Михайлович Громихін - архітектор, Почесний громадянин м. Херсона, який генерував ідеї і брав участь в їх реалізації. Він вперше співпрацює з державним архівом і його документи поповнили нашу скарбничку у 2014 році: це проекти реконструкції храму Стрітення Господнього в м. Херсоні (2010 р.), спорудження меморіальних комплексів на могилі Невідомого солдата в м. Херсоні (1989 р.) та загиблим воїнам-інтернаціоналістам (2014 р.).

В'ячеслав Михайлович займає активну життєву позицію та бере участь у громадському житті нашого міста. Підтвердження цьому є добірка документів, у яких відображається його діяльність стосовно заборони будівництва річкового терміналу для оптового перевантаження овочів та зернових в селищі Антонівка.

Ще один напрям діяльності В.М. Громихіна, на якому хотілося б зупинитися, це графіка та живопис. У 1992, 2000 та 2007 роках в Херсоні відбулися персональні виставки, на яких жителі міста мали змогу помилуватися майстерним зображенням краєвидів і впізнати у дружніх шаржах та ескізах видатних сучасників та земляків.

Він понад півстоліття розробляє ескізи та робить замальовки, яких за цей період назбиралося вже понад п'ятсот. Багато ескізів зроблено на підручних матеріалах під час подорожей, відпочинку, проведення нарад та ін. Велика кількість малюнків відображає родинне життя автора. Серед знаменитостей можна виділи-

ти замальовки до портрета співака Мусліма Магомаєва, серед земляків це директор Херсонського суднобудівного заводу Всеволод Заботін, відомий скрипаль Олександр Гоноболін, директор Центрального ринку Олександр Юсіфов, скульптор Юрік Степанян та ін. Багато замальовок з повсякденного життя.

Роботи В.М. Громихіна експонувалися на виставках живопису за кордоном, зокрема, у США (м. Цинциннаті) та Німеччині (м. Ганновер).

В.М. Громихін нагороджений Почесною грамотою Кабінету Міністрів України, Дипломом III ступеню «За успіхи в економічному та соціальному розвитку Української РСР» та багатьма іншими відзнаками. Ксерокопії цих документів також зберігаються у складі його фонду.

Протягом 10 років наші фонди збагачуються документами, які нам передає громадський діяч, директор державного архіву області, Віктор Олександрович Лебідь. 2014 рік не став винятком. На цей раз, користувачі фонду мають можливість ознайомитися з його статтями, такими як: «Битва за Сиваш», «Чехи на Херсонщині». Є цікавим те, що деякі статті опубліковані під псевдонімами Константинов або Рождественський. Самі назви статей привертають до себе увагу, написані автором у іронічному, але доброзичливому стилі, це такі як: «Был ли секс в СССР?», «Меняем озон на «музон» и CO2», «Бои без правил». «Сингапур в Херсоне? А почему бы и нет?», «Українці вскопили в гречку», «Були колись всі кріпаками...», «О бедном студенте замолвите слово», «Наш паровоз назад летит. И где же остановка?», «Спокойно, все за планом!». Цікавими є дарчі надписи Віктору Олександровичу від Миколи Братана на титульних аркушах брошур «Гіркі експромти», «Титан», копії документів про трудову діяльність, відзнаки. Серед особистих документів привертають увагу: телеграми - вітання з гумори-

стичними текстами, табличка на двері з автографами співробітників. Також є документи службової діяльності, які охоплюють період з 1991 рік по теперішній час і відображають періоди роботи на керівних посадах в обласній державній адміністрації та державному архіві області. Багато документів, що стосуються викладацької діяльності в Херсонському державному університеті, які позиціонують його як дослідника в історичній науці. Крім того, на державне зберігання надійшли документи про громадську діяльність, які включають тези виступів, вирізки з газет, мандати, робочі записи та інше за період роботи секретарем Херсонського обкому Соціал-демократичної партії України (об'єднаної). Віктор Олександрович передав і низку світлин, що ілюструють його життєвий і громадський шлях.

У 2015 році у держархіві області продовжується робота щодо подальшого комплектування документами особового походження. Вже упорядковані документи О.В. Мішукова - доктора філологічних наук, заслуженого працівника культури і діяча мистецтва України, почесного громадянина Херсона. Триває робота над остаточною формуванням фонду М.І. Братана. На упорядкуванні документи А.П. Орлюка - доктора біологічних наук, заслуженого діяча науки і техніки України. Чекаємо нових надходжень від Я.Ю. Голобородька - доктора філологічних наук, професора, академіка Академії педагогічних і соціальних наук Російської Федерації.

Документи особового походження, це не просто стаття чи біографія, це живе відображення творчого та життєвого шляху знаменитих людей нашого міста, тож запрошуємо завітати до державного архіву області і поринути у світ де тільки зароджувалися праці, які в майбутньому стали гордістю всіх жителів області.

Яна Фітьо,

Катерина Гуляєва,

співробітники державного архіву області